

معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم کشور

شماره:
تاریخ:
ساعت:
طبقه بندی:
فوریت:

بسم الله

طرح توجیهی برگزاری

رویداد نمایشگاهی به مناسبت بزرگداشت روز روستا و عشایر

۱- پیش‌گفتار و چارچوب کلی طرح

نواحی روستایی و مناطق عشایری ایران بخش مهمی از ساختار فضایی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی کشور را تشکیل می‌دهند و نقشی اساسی در تداوم سکونت در پهنه سرزمین، تولید و امنیت غذایی، حفاظت از منابع طبیعی، صیانت از میراث فرهنگی و انتقال دانش و مهارت‌های بومی دارند. اهمیت این مناطق صرفاً به ظرفیت‌های تولیدی آنها محدود نمی‌شود؛ بلکه پایداری آنها با موضوعاتی همچون تعادل فضایی، کاهش نابرابری‌های منطقه‌ای، تاب‌آوری جوامع، انسجام اجتماعی و پایداری سرزمین پیوند خورده است.

با وجود این ظرفیت‌ها، بخش‌هایی از جوامع روستایی و عشایری همچنان با مجموعه‌ای از محدودیت‌های ساختاری مواجه‌اند. فاصله از بازارهای اصلی، ضعف برخی زیرساخت‌ها و خدمات، محدودیت دسترسی به فناوری و سرمایه، شکنندگی برخی الگوهای معیشتی، ضعف پیوند میان تولید و زنجیره‌های ارزش، محدودیت فرصت‌های شغلی و سرمایه‌گذاری و ناهماهنگی میان سطوح مختلف سیاست‌گذاری، از جمله عواملی هستند که می‌توانند ظرفیت تبدیل منابع محلی به ارزش اقتصادی و اجتماعی پایدار را کاهش دهند. هم‌زمان، تغییرات اقلیمی، فشار بر منابع آب و خاک، تحولات بازار، تغییرات جمعیتی و ظهور بحران‌های جدید، ضرورت تقویت ظرفیت سازگاری و تاب‌آوری جوامع روستایی و عشایری را افزایش داده است.

از این منظر، سیاست‌گذاری روستایی و عشایری نمی‌تواند صرفاً بر جبران کمبودها یا اجرای مجموعه‌ای از طرح‌های حمایتی متمرکز باشد. رویکرد مؤثرتر، گذار از سیاست‌های صرفاً جبرانی به سیاست‌های توانمندساز، ظرفیت‌ساز و فرصت‌محور است؛ سیاست‌هایی که بتوانند ظرفیت‌های انسانی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و طبیعی هر منطقه را شناسایی کرده و آنها را به فرصت‌های پایدار برای تولید، اشتغال، نوآوری و ارتقای کیفیت زندگی تبدیل کنند. تحقق چنین رویکردی مستلزم پیوند میان سیاست‌های توسعه روستایی، برنامه‌ریزی فضایی، اقتصاد محلی، حفاظت محیط‌زیست، فناوری، آموزش، سرمایه‌گذاری و حکمرانی محلی است.

در این چارچوب، تاب‌آوری یکی از مفاهیم محوری سیاست‌گذاری روستایی در شرایط معاصر است. تاب‌آوری به معنای توان جامعه برای پیش‌بینی، مواجهه، سازگاری و بازیابی در برابر اختلالات و بحران‌هاست؛ اما در سطح سیاست‌گذاری، صرفاً به مدیریت بحران محدود نمی‌شود. جامعه روستایی تاب‌آور جامعه‌ای است که از ظرفیت نهادی، سرمایه اجتماعی، تنوع معیشتی، دسترسی مناسب به دانش و فناوری، زیرساخت‌های قابل اتکا و امکان مشارکت در تصمیم‌گیری برخوردار باشد. بنابراین، تقویت تاب‌آوری روستایی مستلزم سرمایه‌گذاری هم‌زمان در ظرفیت انسانی، نهادی، اقتصادی، اجتماعی و محیطی است.

در کنار تاب‌آوری، فناوری و نوآوری می‌توانند نقش مهمی در تغییر مسیر توسعه روستایی ایفا کنند. فناوری‌های دیجیتال، کشاورزی هوشمند، خدمات نوین، انرژی‌های تجدیدپذیر، فناوری‌های مرتبط با آب، تجارت الکترونیک و ابزارهای جدید ارتباطی، در صورت انطباق با شرایط محلی و دسترسی عادلانه به آنها، می‌توانند بخشی از محدودیت‌های جغرافیایی و بازار را کاهش داده و امکان دسترسی تولیدکنندگان و کسب‌وکارهای محلی به دانش، سرمایه و بازار را افزایش دهند. با این حال، فناوری به‌خودی‌خود توسعه ایجاد نمی‌کند؛ اثربخشی آن به کیفیت نهادها، سرمایه انسانی، زیرساخت، قابلیت جذب فناوری و مشارکت جامعه محلی وابسته است. از این رو، سیاست نوآوری روستایی باید بر نوآوری متناسب با مکان و مسئله، انتقال دانش و توانمندسازی کاربران محلی استوار باشد.

انسجام اجتماعی و سرمایه اجتماعی نیز یکی از پایه‌های اصلی توسعه پایدار روستایی است. اعتماد، شبکه‌های همکاری، مشارکت، همیاری و ظرفیت کنش جمعی، امکان بسیج منابع محلی و اجرای مؤثرتر سیاست‌ها را افزایش می‌دهد. در نتیجه، جامعه محلی نباید صرفاً دریافت‌کننده خدمات و برنامه‌های دولتی تلقی شود؛ بلکه باید در شناسایی مسئله، تعیین اولویت‌ها، تصمیم‌سازی، اجرای برنامه و ارزیابی نتایج نقش داشته باشد. تقویت مشارکت معنادار مردم، شوراهای دهیاری‌ها، تشکلهای محلی، زنان، جوانان، بخش خصوصی، نهادهای علمی و سازمان‌های اجتماعی می‌تواند به افزایش مشروعیت، کارآمدی و پایداری سیاست‌های توسعه روستایی کمک کند. همچنین، توسعه پایدار مستلزم ایجاد تعادل میان سه حوزه به هم پیوسته اقتصاد، جامعه و محیط زیست است. توسعه روستایی زمانی پایدار خواهد بود که افزایش درآمد و اشتغال با حفاظت از منابع طبیعی، کاهش نابرابری، حفظ سرمایه فرهنگی و تأمین منافع نسل‌های آینده همراه باشد. در این چارچوب، حفظ دانش بومی، میراث فرهنگی، تنوع زیستی و الگوهای سازگار با محیط زیست نه موانعی در برابر توسعه، بلکه بخشی از سرمایه توسعه‌ای مناطق روستایی و عشایری محسوب می‌شوند.

روز روستا در چنین چارچوبی، نباید صرفاً یک مناسبت تقویمی یا برنامه‌ای برای معرفی ظرفیت‌های روستایی تلقی شود. این رویداد می‌تواند به عنوان یک بستر سیاستی برای گفت‌وگو، هم‌افزایی و شبکه‌سازی میان دولت، جوامع محلی، بخش خصوصی، دانشگاه‌ها، نهادهای اجتماعی و بازیگران اقتصادی عمل کند و زمینه را برای شناسایی مسائل، تبادل تجربه، معرفی راهکارهای نوآورانه و شکل‌دهی به همکاری‌های جدید فراهم آورد.

کارکرد راهبردی رویداد زمانی تحقق می‌یابد که از سطح معرفی و نمایش ظرفیت‌ها فراتر رفته و به ایجاد ارتباط میان ظرفیت محلی و فرصت توسعه کمک کند. این امر مستلزم ایجاد پیوند میان تولیدکنندگان و بازار، میان دانش و عمل، میان فناوری و نیازهای واقعی، میان سرمایه‌گذاران و فرصت‌های محلی، و میان نهادهای ملی و ساختارهای حکمرانی محلی است. بر همین اساس، رویداد می‌تواند بستری برای توسعه بازارهای محلی و ملی، تجاری‌سازی محصولات و خدمات، انتقال دانش و فناوری، توسعه شبکه‌های همکاری، معرفی تجربه‌های موفق و تقویت پیوندهای اقتصادی و فرهنگی باشد.

از منظر سیاست‌گذاری عمومی، ارزش اصلی روز روستا در تولید و تقویت یک گفتمان ملی درباره جایگاه روستا و جامعه عشایری در آینده ایران است؛ گفتمانی که روستا را نه به عنوان قلمرویی حاشیه‌ای و نیازمند حمایت مستمر، بلکه به عنوان بخشی از ظرفیت ملی برای تولید، نوآوری، تاب‌آوری، انسجام اجتماعی و توسعه پایدار مورد توجه قرار دهد. این تغییر نگاه، به معنای کاهش نقش دولت نیست؛ بلکه به معنای تغییر نقش دولت از مداخله مستقیم و پراکنده به تنظیم‌گری، تسهیل‌گری، ایجاد زیرساخت، تضمین دسترسی عادلانه به فرصت‌ها و تقویت ظرفیت‌های محلی است. از این منظر، روز روستا می‌تواند نقطه اتصال سیاست، جامعه، بازار، دانش و فناوری باشد؛ بستری برای بازتعریف رابطه میان مرکز و پیرامون، تقویت ظرفیت‌های محلی و شکل‌دهی به الگویی متوازن‌تر از توسعه سرزمینی.

آینده روستا و جامعه عشایری، صرفاً مسئله یک بخش یا یک دستگاه اجرایی نیست؛ بخشی از مسئله کلان آینده سرزمین ایران است. هر سیاستی که به افزایش تاب‌آوری، تقویت سرمایه اجتماعی، ارتقای بهره‌وری، توسعه نوآوری، حفاظت از منابع طبیعی و ایجاد فرصت‌های عادلانه در این مناطق کمک کند، در نهایت به تقویت ظرفیت ملی برای مواجهه با بحران‌ها و دستیابی به توسعه پایدار یاری خواهد رساند.

روز روستا، نه صرفاً روز بزرگداشت روستا، بلکه فرصتی برای بازاندیشی در جایگاه روستا و جامعه عشایری در معماری آینده ایران است.

۲- تحلیل شکاف‌های توسعه و منطق رویداد روز روستا

توسعه روستایی و عشایری در شرایط کنونی، بیش از آنکه صرفاً با مسئله کمبود منابع مواجه باشد، با گسست میان ظرفیت‌های محلی و فرصت‌های توسعه روبه‌رو است. فاصله میان تولید و بازار، محدودیت دسترسی به دانش و فناوری، ضعف پیوندهای زنجیره ارزش، محدودیت دسترسی به سرمایه و خدمات تخصصی، شکنندگی برخی معیشت‌ها، ضعف شبکه‌های همکاری و محدودیت ارتباط با بازارهای ملی و بین‌المللی، موجب می‌شود بخشی از ظرفیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مناطق روستایی و عشایری به ارزش پایدار تبدیل نشود. از این‌رو، رویکرد رویداد «روز روستا» بر شناسایی و کاهش شکاف‌های واسط میان ظرفیت و فرصت استوار است؛ شکاف‌هایی که لزوماً با یک مداخله کوتاه‌مدت قابل رفع نیستند، اما می‌توان از طریق ایجاد ارتباط میان بازیگران، انتقال دانش، تسهیل دسترسی به فناوری و بازار، شبکه‌سازی و شکل‌دهی به همکاری‌های جدید، بخشی از موانع موجود را کاهش داد.

بر این اساس، رویداد چهارروزه «روز روستا» به‌عنوان یک پلتفرم توسعه‌ای و تسهیل‌گر طراحی می‌شود؛ نه به‌عنوان جایگزین سیاست‌های توسعه روستایی و عشایری. کارکرد اصلی آن، ایجاد بستری فشرده برای شناخت ظرفیت‌ها، تبادل دانش، اتصال بازیگران، توسعه بازار، معرفی فناوری و نوآوری، تسهیل سرمایه‌گذاری و تقویت تعاملات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است؛ به‌گونه‌ای که بخشی از ارتباطات و همکاری‌های شکل گرفته بتواند پس از پایان رویداد نیز ادامه یابد. بر همین مبنا، مهم‌ترین شکاف‌های قابل مداخله در بستر رویداد عبارت‌اند از:

شکاف توسعه‌ای	تعریف مسئله	سازوکار مداخله در رویداد چهارروزه
شکاف بازار و تجاری‌سازی	محدودیت ارتباط مستقیم تولیدکنندگان با بازارهای هدف و ضعف در توسعه زنجیره ارزش	ایجاد فضاهای B2B و B2C، نشست‌های تجاری و ارتباط با خریداران، توزیع‌کنندگان و فعالان بازار
شکاف دانش و مهارت	محدودیت برخی کسب‌وکارها در مدیریت، بازاریابی، استاندارد، برند و تجارت دیجیتال	برگزاری کارگاه‌های عملی ۴ روزه، کارگاه‌های کاربردی و مشاوره تخصصی
شکاف فناوری و نوآوری	دسترسی به فناوری‌های متناسب با نیازها و شرایط محلی	نمایشگاه فناوری و نوآوری و اتصال مسائل محلی به پارک‌های علم و فناوری، شرکت‌های فناور، دانشگاه‌ها و مراکز دانش‌بنیان
شکاف نهادی و شبکه‌ای	پراکندگی بازیگران و ضعف برخی شبکه‌های همکاری و یادگیری جمعی	نشست‌های شبکه‌سازی میان تشکلات، تعاونی‌ها، بخش خصوصی، نهادهای علمی و محلی
شکاف مالی و سرمایه‌گذاری	محدودیت دسترسی کسب‌وکارهای کوچک به منابع مالی و سرمایه توسعه‌ای	میز تأمین مالی و سرمایه‌گذاری و ارائه مشاوره درباره ابزارهای قانونی و متناسب
شکاف زنجیره تأمین و لجستیک	نبود زیرساخت‌های مناسب برای حمل، نگهداری، بسته‌بندی و توزیع و افزایش هزینه مبادله	معرفی خدمات لجستیکی، زنجیره، بسته‌بندی و ارائه‌دهندگان تخصصی خدمات
شکاف اعتماد و کیفیت	محدودیت اطلاعات بازار درباره منشأ، کیفیت و ویژگی‌های محصول	معرفی استانداردها، شفافیت اطلاعات و راهکارهای رهگیری محصول در موارد قابل اجرا
شکاف مدیریت ریسک و تاب‌آوری	آسیب‌پذیری برخی معیشت‌ها در برابر مخاطرات اقلیمی، اقتصادی و تولیدی	میز مدیریت ریسک و بیمه و آموزش ابزارهای کاهش آسیب‌پذیری
شکاف برند و ارائه محصول	ضعف در بسته‌بندی، هویت بصری و ارائه متناسب با بازار هدف	کارگاه برندینگ، طراحی و بسته‌بندی و ارائه مشاوره تخصصی
شکاف صادرات و ارتباطات بین‌المللی	محدودیت شناخت بازارهای هدف، الزامات صادرات و شبکه‌های تجاری	پاویون بین‌المللی، مذاکرات تجاری، انتقال دانش بازار و مشاوره صادرات
شکاف اجتماعی و ارتباطی	فاصله میان جامعه شهری و روستایی و کاهش شناخت متقابل از ظرفیت‌ها و میراث فرهنگی	برنامه‌های مشارکتی فرهنگی، معرفی دانش بومی و ایجاد تعامل میان خانواده‌ها، کودکان و جوامع محلی

❖ منطق مداخله و معماری چهارروزه رویداد

برای تبدیل «روز روستا» از یک رویداد نمایشگاهی به یک پلتفرم توسعه محور، برنامه چهارروزه آن بر یک فرایند پیوسته از شناخت ظرفیت‌ها، اتصال بازیگران، توانمندسازی، توسعه بازار و پیگیری همکاری‌ها استوار می‌شود. در این چارچوب، روز نخست به شناسایی و معرفی ظرفیت‌ها و ایجاد ارتباط میان جوامع محلی، نهادها و بازار؛ روز دوم به انتقال دانش، مهارت، فناوری و نوآوری؛ روز سوم به توسعه بازار، سرمایه‌گذاری، صادرات و تعاملات اقتصادی؛ و روز چهارم به تقویت انسجام اجتماعی، بازنمایی فرهنگی، تبادل تجربه و ترسیم اولویت‌های آینده اختصاص می‌یابد.

در این معماری، تاب‌آوری، فناوری، نوآوری، انسجام اجتماعی و توسعه پایدار محورهای مستقل نیستند، بلکه اصول راهنمای طراحی و ارزیابی تمامی فعالیت‌های رویدادند؛ به گونه‌ای که فناوری و نوآوری در خدمت افزایش بهره‌وری و تاب‌آوری، شبکه‌سازی در خدمت تقویت سرمایه اجتماعی و همکاری، و توسعه اقتصادی در چارچوب ملاحظات اجتماعی، فرهنگی و محیط‌زیستی قرار گیرد.

بر این اساس، دستاورد اصلی «روز روستا» نه صرفاً نمایش ظرفیت‌ها یا فروش کوتاه‌مدت، بلکه ایجاد ارتباطات قابل پیگیری، ارتقای قابلیت‌های محلی، تسهیل دسترسی به دانش، فناوری، سرمایه و بازار و شکل‌دهی به شبکه‌های پایدار همکاری است. در نتیجه، این رویداد می‌تواند به عنوان یک ابزار سیاستی و تسهیل‌گر، بخشی از شکاف میان ظرفیت‌های روستایی و عشایری و فرصت‌های توسعه را کاهش داده و در مسیر تاب‌آوری بیشتر، انسجام اجتماعی و توسعه پایدار و متوازن سرزمین نقش آفرینی کند.

۳- چشم‌انداز، رسالت و اهداف راهبردی

چشم‌انداز: "روز روستا"؛ مرجعیت ملی و بین‌المللی در پیوند ظرفیت‌های روستایی و عشایری ایران با سیاست، دانش، فناوری، سرمایه و بازار، برای تقویت تاب‌آوری، انسجام اجتماعی، نوآوری، تحقق توسعه پایدار و متوازن سرزمین است.

رسالت: تسهیل پیوند ظرفیت‌های روستایی و عشایری با سیاست، دانش، فناوری، سرمایه و بازار از طریق شبکه‌سازی، انتقال دانش، توسعه نوآوری و تسهیل همکاری‌های اقتصادی و اجتماعی، با هدف توانمندسازی جوامع محلی، تقویت تاب‌آوری و انسجام اجتماعی و پشتیبانی از توسعه پایدار و متوازن سرزمین.

اهداف اصلی

- ۱) تقویت جایگاه راهبردی روستا و جامعه عشایری در سیاست گذاری توسعه سرزمینی
- ۲) ارتقاء تاب آوری جوامع روستایی و عشایری
- ۳) توسعه و ارزش آفرینی از ظرفیت های محلی
- ۴) تسهیل پیوند روستا با بازار، سرمایه و زنجیره های ارزش
- ۵) شتاب بخشی به فناوری و نوآوری متناسب با نیازهای محلی
- ۶) تقویت سرمایه اجتماعی، مشارکت و انسجام اجتماعی
- ۷) ارتقاء قابلیت های انسانی و مهارتی جوامع و کسب و کارهای محلی
- ۸) تقویت دیپلماسی اقتصادی، فرهنگی و علمی روستایی
- ۹) صیانت و ارزش آفرینی از سرمایه های فرهنگی و طبیعی روستا و جامعه عشایری
- ۱۰) تقویت حکمرانی چندسطحی و هماهنگی بین بخشی در توسعه روستایی و عشایری
- ۱۱) ایجاد سازوکار استمرار همکاری و پیگیری پس از رویداد
- ۱۲) تبدیل «روز روستا» به یک پلتفرم سالانه برای یادگیری و سیاست گذاری

اهداف عملیاتی

هدف اصلی ۱: تقویت جایگاه راهبردی روستا و جامعه عشایری در سیاست گذاری توسعه سرزمینی

- تدوین و انتشار بیانیه سیاستی روز روستا درباره جایگاه روستا و جامعه عشایری در آینده توسعه سرزمینی ایران
- ایجاد نشست های عالی سیاست گذاری و گفت و گوی بین بخشی میان دستگاه های ملی، مدیریت های محلی، دانشگاه ها و ذی نفعان
- معرفی ظرفیت ها، مسائل و تجربه های منتخب مناطق روستایی و عشایری به عنوان ورودی سیاست گذاری
- تدوین مجموعه ای از پیشنهاد های سیاستی اولویت دار مبتنی بر شواهد و تجربه های میدانی
- مستندسازی دستاوردها و ارائه آنها به مراجع ذی ربط برای استفاده در فرایندهای سیاست گذاری

هدف اصلی ۲: ارتقاء تاب آوری جوامع روستایی و عشایری

- معرفی راهکارهای عملی در حوزه تنوع بخشی معیشت، مدیریت ریسک، بیمه، فناوری، آب، انرژی و امنیت غذایی
- برگزاری نشست تخصصی درباره تاب آوری روستایی و عشایری در برابر بحران ها
- شناسایی و معرفی تجربه های موفق محلی در زمینه سازگاری و تاب آوری
- تسهیل ارتباط جوامع محلی با ارائه دهندگان خدمات و فناوری های مرتبط با کاهش آسیب پذیری
- تدوین مجموعه ای از راهکارهای قابل انتقال برای تقویت تاب آوری در مناطق هدف

هدف اصلی ۳: توسعه و ارزش آفرینی از ظرفیت های محلی

- شناسایی، معرفی و توسعه بازار محصولات و ظرفیت های تولیدی روستایی و عشایری
- شناسایی، مستندسازی و معرفی ظرفیت های اقتصادی، فرهنگی، طبیعی و انسانی مناطق روستایی و عشایری
- ایجاد سازوکار اتصال ظرفیت های شناسایی شده به بازار، سرمایه، دانش و فناوری
- معرفی نمونه های موفق در زمینه تبدیل منابع و دانش بومی به محصولات و خدمات ارزش آفرین
- حمایت از طراحی و ارائه مدل های کسب و کار مبتنی بر ظرفیت های بومی

- ایجاد بانک اطلاعاتی از ظرفیت‌ها و فرصت‌های منتخب برای استفاده در همکاری‌های بعدی

هدف اصلی ۴: تسهیل پیوند روستا با بازار، سرمایه و زنجیره‌های ارزش

- ایجاد بستر تعامل میان صنایع بزرگ و مادر با جوامع و کسب‌وکارهای روستایی و عشایری
- برگزاری جلسات B2B و B2C هدفمند میان تولیدکنندگان و خریداران بالقوه
- ایجاد میزهای تخصصی بازار برای حوزه‌های دارای مزیت و قابلیت تجاری
- معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و تأمین مالی متناسب با ظرفیت و مقیاس کسب‌وکارها
- تسهیل آشنایی تولیدکنندگان با استانداردها، الزامات بازار، قیمت‌گذاری و روش‌های تجاری‌سازی
- ثبت و پیگیری مذاکرات و توافق‌های تجاری واجد شرایط پس از پایان رویداد

هدف اصلی ۵: شتاب‌بخشی به فناوری و نوآوری متناسب با نیازهای محلی

- ایجاد پل‌های نوآوری و نوآوری روستایی برای معرفی راهکارهای کاربردی
- ایجاد بستر معرفی، ارزیابی و اتصال فناوری‌ها و راهکارهای نوآورانه با نیازها و مسائل واقعی مناطق روستایی و عشایری
- برگزاری نشست‌های حل مسئله و ارائه نمونه‌های فناوری متناسب با شرایط محلی
- تسهیل ایجاد ارتباط میان تولیدکنندگان و ارائه‌دهندگان فناوری
- شناسایی پروژه‌های دارای قابلیت توسعه یا اجرای پایلوت پس از رویداد

هدف اصلی ۶: تقویت سرمایه اجتماعی، مشارکت و انسجام اجتماعی

- فراهم کردن زمینه حضور و مشارکت واقعی جوامع محلی، تشکلهای تعاونی‌ها، زنان و جوانان
- برگزاری نشست‌های گفت‌وگو و تبادل تجربه میان جامعه محلی و سایر بازیگران توسعه
- معرفی تجربه‌های موفق مشارکت اجتماعی و ابتکارات جامعه‌محور
- تقویت شبکه‌های همکاری میان تشکلهای محلی و سازمان‌های اجتماعی
- ثبت و معرفی ظرفیت‌های مشارکت اجتماعی به‌عنوان بخشی از سرمایه توسعه مناطق

هدف اصلی ۷: ارتقاء قابلیت‌های انسانی و مهارتی جوامع و کسب‌وکارهای محلی

- راه‌اندازی آکادمی مهارتی روز روستا در طول چهار روز رویداد
- ارائه آموزش‌های کوتاه و کاربردی در حوزه کسب‌وکار، بازاریابی، برند، بسته‌بندی، استاندارد، صادرات و تجارت دیجیتال
- ارائه مشاوره فردی و تخصصی به کسب‌وکارهای منتخب
- شناسایی نیازهای مهارتی و طراحی محتوای آموزشی متناسب با گروه‌های هدف
- ایجاد شبکه ارتباطی میان آموزش‌دیدگان، متخصصان و مراکز آموزشی پس از رویداد

هدف اصلی ۸: تقویت دیپلماسی اقتصادی، فرهنگی و علمی روستایی

- ایجاد پل‌های بین‌الملل و تعاملات روستایی
- دعوت هدفمند از خریداران، سرمایه‌گذاران، نهادهای علمی و شبکه‌های تخصصی خارجی
- برگزاری نشست‌های B2B و B2G و معرفی ظرفیت‌های دارای قابلیت صادرات و همکاری بین‌المللی
- معرفی میراث فرهنگی، صنایع خلاق، محصولات و فناوری‌های بومی در چارچوب دیپلماسی فرهنگی و اقتصادی
- ایجاد سازوکار پیگیری ارتباطات بین‌المللی پس از رویداد

هدف اصلی ۹: صیانت و ارزش آفرینی از سرمایه های فرهنگی و طبیعی روستا و جامعه عشایری

- معرفی میراث فرهنگی، آیین ها، هنرها، دانش بومی و شیوه های زیست و تولید مناطق روستایی و عشایری
- ایجاد بخش های تعاملی فرهنگی برای خانواده ها و کودکان
- معرفی تجربه های حفاظت از منابع طبیعی و تولید سازگار با محیط زیست
- پیوند دادن میراث فرهنگی و دانش بومی با صنایع خلاق و فرصت های اقتصادی پایدار
- مستندسازی و ارائه ظرفیت های فرهنگی و طبیعی منتخب در قالب محتوای تخصصی و چندرسانه ای

هدف اصلی ۱۰: تقویت حکمرانی چندسطحی و هماهنگی بین بخشی در توسعه روستایی و عشایری

- برگزاری نشست های مشترک میان دستگاه های ملی، مدیریت های محلی، بخش خصوصی، دانشگاه و جامعه محلی
- شناسایی نقاط گسست و همپوشانی میان برنامه ها و بازیگران توسعه روستایی
- تسهیل تبادل تجربه میان استان ها، شهرستان ها و جوامع محلی
- تدوین پیشنهادهایی برای بهبود هماهنگی و همکاری بین بخشی
- ایجاد شبکه ارتباطی میان نمایندگان و نهادهای مشارکت کننده برای تداوم همکاری پس از رویداد

هدف اصلی ۱۱: ایجاد سازوکار استمرار همکاری و پیگیری پس از رویداد

- ایجاد سامانه ثبت و پیگیری تعاملات رویداد
- ثبت مذاکرات، فرصت های تجاری، پروژه های فناورانه، سرمایه گذاری ها و همکاری های تخصصی
- تعیین سازوکار پیگیری برای ارتباطات دارای ظرفیت همکاری
- تهیه گزارش دوره ای از وضعیت توافق ها و همکاری های شکل گرفته
- ارزیابی میزان تبدیل ارتباطات اولیه به همکاری، قرارداد، سرمایه گذاری یا انتقال فناوری

هدف اصلی ۱۲: تبدیل «روز روستا» به یک پلتفرم سالانه برای یادگیری و سیاست گذاری

- ایجاد رصدخانه یا بانک دانش روز روستا برای گردآوری تجارب، داده ها و ظرفیت های منتخب
- انتشار گزارش سالانه "وضعیت و چشم انداز روستا و جامعه عشایری"
- مستندسازی تجربه های موفق و قابل انتقال.
- جمع آوری دیدگاه ها و مسائل ذی نفعان برای ورود به فرآیند سیاست گذاری
- ارزیابی سالانه عملکرد رویداد و اصلاح معماری آن بر اساس شواهد

۴- مبانی نظری و مدل مفهومی

مبنای نظری «روز روستا» بر این فرض استوار است که توسعه روستایی و عشایری را نمی توان صرفاً از با رشد تولید، افزایش درآمد یا عرضه محصولات تحلیل کرد؛ بلکه باید آن را حاصل تعامل مکان، جامعه، نهادها، اقتصاد، فناوری، محیط زیست و حکمرانی دانست. این رویکرد با تحول ادبیات سیاست گذاری روستایی از سیاست های بخشی و جبرانی به سوی سیاست های مکان محور، یکپارچه، مشارکت محور و ظرفیت ساز هم راستاست.

در این چارچوب، مبنای نخست مدل، **رویکرد توسعه مکان محور** است. بر اساس این رویکرد، مناطق روستایی واحدهای همگن نیستند و هر مکان از ترکیب متفاوتی از سرمایه های طبیعی، انسانی، فرهنگی، اقتصادی و نهادی برخوردار است؛ بنابراین سیاست و مداخله مؤثر باید بر ویژگی ها، نیازها و ظرفیت های همان مکان استوار باشد. رویکرد مکان محور همچنین بر هماهنگی میان سطوح مختلف حکومت و مشارکت بازیگران عمومی، خصوصی و اجتماعی تأکید دارد.

مبنای دوم، **نظریه سرمایه های محلی و رویکرد ظرفیت سازی** است. بر اساس این دیدگاه، توسعه زمانی پایدار می شود که منابع و دارایی های موجود در یک مکان — از سرمایه انسانی و اجتماعی تا منابع طبیعی، دانش بومی و ظرفیت های اقتصادی — به قابلیت کنش و فرصت توسعه تبدیل شوند. در اینجا، مسئله سیاست گذاری تنها «جبران کمبود» نیست؛ بلکه **کشف، اتصال، ارتقا و ارزش آفرینی از ظرفیت های موجود** است. بر همین اساس، روز روستا نقش واسط میان ظرفیت های محلی و منابع توسعه، از جمله دانش، فناوری، بازار، سرمایه و شبکه های همکاری را بر عهده می گیرد.

مبنای سوم، **حکمرانی چندسطحی و حکمرانی مشارکتی** است. توسعه روستایی تحت تأثیر تصمیم ها و منابع چندین سطح و بخش قرار دارد و در نتیجه، هماهنگی میان دولت ملی، نهادهای استانی و محلی، جوامع روستایی، بخش خصوصی، دانشگاه و جامعه مدنی ضروری است. بنابراین، در مدل روز روستا، **حکمرانی در رأس یا خارج از رویداد قرار ندارد، بلکه سازوکار اتصال سیاست گذاری، تنظیم گری، تسهیل گری، مشارکت و اجراست.**

مبنای چهارم، **تاب آوری روستایی** است. تاب آوری در این مدل صرفاً به واکنش در برابر بحران محدود نیست، بلکه به ظرفیت جوامع برای پیش بینی، سازگاری، بازیابی و در صورت امکان تبدیل تغییرات به فرصت مربوط می شود. تاب آوری اقتصادی و اجتماعی در مناطق روستایی به عواملی مانند تنوع اقتصادی، مهارت، دسترسی به خدمات، ظرفیت نهادی، شبکه های اجتماعی، فناوری و ارتباط با بازار وابسته است.

مبنای پنجم، **نوآوری روستایی و نوآوری متناسب با مکان** است. نوآوری در مناطق روستایی الزاماً به پژوهش رسمی، ثبت اختراع یا فناوری پیشرفته محدود نمی شود؛ بلکه نوآوری های تدریجی، اجتماعی، سازمانی، کسب و کاری، خدماتی و جامعه محور نیز بخشی از ظرفیت نوآوری روستایی اند. بنابراین، «نمایشگاه فناوران روستایی» در این مدل صرفاً محل عرضه فناوری نیست؛ بلکه **سازوکار تطبیق مسئله محلی با راهکار فناورانه و نوآورانه** است.

مبنای ششم، **سرمایه اجتماعی، مشارکت و نوآوری اجتماعی** است. اعتماد، شبکه های همکاری، هنجارهای مشارکت و ظرفیت کنش جمعی، توان جوامع را برای بسیج منابع و اجرای برنامه های توسعه افزایش می دهد. در مناطق روستایی، نوآوری اجتماعی می تواند در پاسخ به شکاف خدمات، مسائل اجتماعی و محدودیت های اقتصادی نقش مهمی ایفا کند و به شکل گیری حس تعلق و ظرفیت جمعی کمک کند. از این رو، حضور جامعه محلی، تعاونی ها، زنان، جوانان، تشکلات و نهادهای اجتماعی در روز روستا بخشی از منطق نظری آن است، نه صرفاً یک برنامه جانبی.

مبنای هفتم، **توسعه پایدار و یکپارچگی اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی** است. بر این اساس، ارزش آفرینی اقتصادی زمانی توسعه محسوب می شود که با پایداری منابع طبیعی، حفظ سرمایه فرهنگی، عدالت فضایی و بین نسلی و ارتقای کیفیت زندگی همراه باشد. به همین دلیل، در مدل رویداد، بازار و سرمایه گذاری از فناوری، محیط زیست، فرهنگ و جامعه جدا نمی شوند، بلکه در یک چارچوب یکپارچه قرار می گیرند.

۵- مخاطبان و ذی‌نفعان کلیدی

روز روستا یک پلتفرم چندبازیگری و چندسطحی است که در آن بازیگران بر اساس نقششان در چرخه سیاست‌گذاری، تنظیم‌گری، تولید و خلق ارزش، تأمین منابع، انتقال دانش و فناوری، بازسازی، مشارکت اجتماعی و ارزیابی تعریف می‌شوند. این تفکیک با رویکرد مکان‌محور و حکمرانی چندسطحی سازگار است که بر هماهنگی عمودی میان سطوح حکومت و هماهنگی افقی میان بخش‌های عمومی، خصوصی و مدنی تأکید دارد.

۱. **بازیگران حاکمیتی و سیاست‌گذار** (این گروه شامل نهاد عالی راهبری رویداد، دستگاه‌های سیاست‌گذار، دستگاه‌های اجرایی ملی، نهادهای برنامه‌ریزی و بودجه، نهادهای تنظیم‌گر و دستگاه‌های تخصصی مرتبط با توسعه روستایی و عشایری است).
۲. **بازیگران حکمرانی محلی و منطقه‌ای** (استانداری‌ها، فرمانداری‌ها، دهیاری‌ها، شوراهای اسلامی، نهادهای محلی و ساختارهای توسعه منطقه‌ای در این گروه قرار می‌گیرند).
۳. **ذی‌نفعان اصلی؛ جوامع روستایی و عشایری** (این گروه باید در مرکز معماری ذی‌نفعان قرار گیرد و شامل روستاییان و عشایر، تولیدکنندگان، بهره‌برداران، کارآفرینان، تعاونی‌ها، تشکلهای تولیدی، کسب‌وکارهای خانوادگی، صنایع دستی، زنان، جوانان و صاحبان دانش بومی باشد).
۴. **بازیگران اقتصادی، بازار و زنجیره ارزش** (این گروه شامل بنگاه‌های کوچک و متوسط، خریداران عمده، فروشگاه‌های زنجیره‌ای، توزیع‌کنندگان، شرکت‌های فرآوری، صنایع تبدیلی، شرکت‌های خدماتی، صادرکنندگان و فعالان زنجیره تأمین است).
۵. **صنایع بزرگ، شرکت‌های مادر و سرمایه‌گذاران راهبردی** (این گروه را باید از «بخش خصوصی عمومی» جدا کرد؛ زیرا مقیاس و نقش آنها متفاوت است. صنایع بزرگ، شرکت‌های مادر تخصصی، سرمایه‌گذاران نهادی، هلدینگ‌ها و شرکت‌های دارای زنجیره تأمین گسترده می‌توانند به‌عنوان بازیگران پیونددهنده اقتصاد محلی و اقتصاد مقیاس فعالیت کنند).
۶. **بازیگران دانش، فناوری و نوآوری** (این گروه شامل دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، شرکت‌های دانش‌بنیان، شرکت‌های فناوری، استارت‌آپ‌ها، پارک‌های علم و فناوری، مراکز نوآوری و شتاب‌دهنده‌ها است).
۷. **بازیگران تأمین مالی و مدیریت ریسک** (بانک‌ها، صندوق‌ها، سرمایه‌گذاران، نهادهای تأمین مالی، شرکت‌های بیمه و ارائه‌دهندگان خدمات مدیریت ریسک در این گروه قرار می‌گیرند).
۸. **بازیگران اجتماعی، فرهنگی و جامعه مدنی** (این گروه شامل سازمان‌های مردم‌نهاد، تشکلهای اجتماعی، خیرین، گروه‌های داوطلب، انجمن‌های فرهنگی، فعالان میراث فرهنگی و شبکه‌های محلی است).
۹. **بازیگران علمی، حرفه‌ای و پژوهشی** (این گروه باید از مجریان اجرایی جدا باشد و شامل متخصصان توسعه روستایی، برنامه‌ریزی سرزمین، اقتصاد، جامعه‌شناسی، تاب‌آوری، محیط‌زیست، فناوری، حکمرانی و ارزیابی باشد).
۱۰. **بازیگران بین‌المللی** (این گروه شامل خریداران و سرمایه‌گذاران خارجی، شبکه‌های تجاری، اتاق‌ها و نهادهای اقتصادی، سازمان‌های بین‌المللی، دانشگاه‌ها و مراکز علمی خارجی و شبکه‌های فرهنگی و گردشگری است).
۱۱. **مخاطبان عمومی** (خانواده‌ها، کودکان، جوانان، مصرف‌کنندگان شهری، گردشگران و بازدیدکنندگان عمومی در زمره مخاطبان نهایی هستند، نه لزوماً بازیگران اصلی حکمرانی).

۶- گستره، محدوده اجرا و فضاها

ساختار فضایی-عملکردی رویداد ملی «روز روستا» در فضای حدود ۱۰۰۰۰ مترمربع، در قالب چهار رکن اصلی شامل:

- **حکمرانی، سیاست گذاری و خدمات توسعه روستایی و عشایری** (نمایشگاه حکمرانی، سیاست گذاری و خدمات توسعه روستایی و عشایری با هدف ایجاد پیوند میان سیاست عمومی، ظرفیت های محلی و نیازهای واقعی جوامع روستایی و عشایری طراحی می شود. این نمایشگاه، به جای عرضه صرف عملکرد دستگاه های اجرایی، بر معرفی سیاست ها، خدمات، ابزارهای حمایتی، ظرفیت های منطقه ای، الزامات تنظیم گری و سازوکارهای تسهیل گری متمرکز است و از طریق میزهای توسعه دستگاهی، ارائه خدمات و مسیرهای دسترسی، معرفی ظرفیت های استانی و محلی، نمایش داده ها و شواهد توسعه و برگزاری نشست های حل مسئله، زمینه تعامل مستقیم میان دستگاه های ملی و محلی، جوامع روستایی و عشایری، بخش خصوصی، دانشگاه و سایر ذی نفعان را فراهم می کند).
- **تولید، محصولات و ظرفیت های روستایی و عشایری** (فضای نمایشگاهی اصلی (غرفه ها): غرفه های فروش و معرفی محصولات بر اساس مؤلفه های مکانی (استانی) و محصولی).
- **فناوری، نوآوری، دانش بنیان ها و راهکارهای روستایی** (سالن استارت آپ ها و شرکت های دانش بنیان و فناورانه مرتبط با روستا: ارائه دستاوردهای شرکتهای نوآورانه و فناور و دانش بنیان و استارت آپ های مرتبط با روستا در یک فضای کنار یکدیگر).
- **صنایع بزرگ، شرکت های مادر، سرمایه گذاری و زنجیره های ارزش** (سالن صنایع بزرگ و مادر، هلدینگ ها، صنایع تبدیلی و فرآوری، شرکت های زنجیره تأمین، بانک ها و نهادهای تأمین مالی، سرمایه گذاران، شرکت های لجستیکی و توزیعی و شرکت های دارای برنامه مسئولیت اجتماعی).

و پنج سکوی تخصصی و تعاملی شامل:

- **آموزش، توانمندسازی و تسهیل گری** (کارگاه ها، ایونت های تخصصی و میزهای تسهیل دسترسی به خدمات، بازار، سرمایه و فناوری).
- **علم، گفت و گوی سیاستی و حل مسئله** (نشست های علمی-سیاستی، پنل های تخصصی، آزمایشگاه سیاست گذاری، آزمایشگاه حل مسئله، آینده پژوهی و تبادل تجربه).
- **تعاملات تجاری، سرمایه گذاری و بین الملل** (B2G, B2B, سرمایه گذاری، صادرات، تعامل با صنایع بزرگ، خریداران و شرکای علمی، اقتصادی و فرهنگی بین المللی).
- **جامعه، فرهنگ، هویت و تجربه** (دهکده زنده روستایی و محوطه عشایری، آیین ها، هنرها، صنایع خلاق، بازی ها و ورزش های بومی و محلی و تجربه تعاملی فرهنگ).
- **کودک، نوجوان و آینده روستا** (یادگیری محیط زیستی، فرهنگ و میراث، فناوری، خلاقیت، بازی و فعالیت های بین نسلی با محوریت آینده روستا).

۷- برنامه فیزیکی پیشنهادی اولیه

فضای عملکردی	مساحت تقریبی	سهم
سالن محصولات روستایی و عشایری	۳۰۰۰	۳۰٪
سالن فناوری، نوآوری و شرکت های دانش بنیان	۷۰۰	۷٪
سالن صنایع بزرگ، شرکت های مادر، سرمایه گذاری و زنجیره ارزش	۷۰۰	۷٪
سالن حکمرانی، سیاست گذاری و خدمات توسعه	۴۰۰	۴٪
تعاملات تجاری، سرمایه گذاری و بین الملل	۵۰۰	۵٪
آموزش، توانمندسازی و تسهیل گری	۱۵۰	۲٪
علم، گفت و گوی سیاستی و حل مسئله	۲۰۰	۲٪
دهکده زنده روستایی و محوطه عشایری	۱۴۰۰	۱۴٪
فرهنگ، آیین، هنر و بازی های بومی و محلی	۶۰۰	۶٪
کودک، نوجوان و آینده روستا	۳۰۰	۳٪
نمایش زنده کشاورزی، تولید و فناوری در فضای باز	۷۰۰	۷٪
فضای عمومی، گردش، استراحت و تجربه بازدید کننده	۵۰۰	۵٪
خدمات، لجستیک، انبار و پشتیبانی	۷۰۰	۷٪
پاویون	۱۰۰	۱٪
استیج	۵۰	۱٪

۸- برنامه و زمان بندی تفصیلی - پیشنهادی رویداد

ساعات بازدید عموم: ۹:۰۰ الی ۱۸:۰۰ است. معیارهای پذیرش در نمایشگاه های روز روستا در پیوست آماده است:

روز اول – روستا، سرزمین و حکمرانی

هدف: شناخت ظرفیت‌ها، مسائل و بازیگران و ایجاد پیوند میان حکمرانی، جامعه محلی و سایر ذی‌نفعان

زمان	برنامه	محل برنامه
۰۹:۳۰-۰۹:۰۰	پذیرش، ثبت‌نام و ورود بازدیدکنندگان	ورودی
۰۹:۳۰-۱۰:۱۵	افتتاح رسمی و پیام راهبردی "روز روستا"	سالن اصلی
۱۰:۱۵-۱۱:۰۰	بازدید رسمی از چهار رکن اصلی نمایشگاه	مجموعه نمایشگاه‌ها
۱۱:۰۰-۱۲:۰۰	نشست عالی "روستا و جامعه عشایری در معماری آینده ایران"	علم و سیاست
۱۲:۰۰-۱۳:۰۰	پنل "حکمرانی چندسطحی و توسعه مکان‌محور"	علم و سیاست
۱۳:۰۰-۱۴:۰۰	ناهار و بازدید آزاد	مجموعه
۱۴:۰۰-۱۵:۰۰	میز گفت‌وگوی دولت، مدیریت محلی و جامعه روستایی	حکمرانی
۱۵:۰۰-۱۶:۰۰	نشست "مسائل و ظرفیت‌های اولویت‌دار مناطق روستایی و عشایری"	Policy Lab
۱۶:۰۰-۱۷:۰۰	معرفی فرهنگ‌ها، ظرفیت‌های منطقه‌ای و بازدید از دهکده زنده	فرهنگ و فضای باز

روز دوم – دانش، فناوری، نوآوری و توانمندسازی

هدف روز: انتقال دانش، ارتقای قابلیت‌ها و اتصال مسائل واقعی به فناوری و راهکارهای نوآورانه

زمان	برنامه	محل برنامه
۰۹:۴۵-۰۹:۰۰	نشست "تاب‌آوری، فناوری و آینده روستا"	علم و سیاست
۰۹:۴۵-۱۰:۴۵	ارائه فناوری‌ها و راهکارهای منتخب	علم و سیاست
۱۰:۴۵-۱۱:۳۰	کارگاه "برندسازی و بسته‌بندی محصولات روستایی"	آموزش – توانمندسازی
۱۱:۳۰-۱۲:۱۵	مسئله آب	علم و سیاست
۱۲:۱۵-۱۳:۰۰	کارگاه "بازاریابی دیجیتال و تجارت الکترونیک"	آموزش – توانمندسازی
۱۳:۰۰-۱۴:۰۰	ناهار و بازدید	مجموعه
۱۴:۰۰-۱۴:۴۵	پنل "کشاورزی هوشمند و افزایش بهره‌وری"	علم و سیاست
۱۴:۴۵-۱۵:۳۰	نشست "دانشگاه، فناوری و جامعه محلی"	علم و سیاست
۱۵:۳۰-۱۶:۱۵	آب، انرژی و سازگاری اقلیمی	علم و سیاست
۱۶:۱۵-۱۷:۰۰	Demo Day و معرفی نوآوری‌های منتخب	سالن اصلی

روز سوم – بازار، صنعت، سرمایه و دیپلماسی

هدف: تبدیل ظرفیت‌های معرفی شده به تعامل تجاری، سرمایه‌گذاری، همکاری صنعتی و فرصت صادراتی

زمان	برنامه	محل برنامه
۰۹:۳۰-۰۹:۰۰	صبحانه کاری خریداران، صنایع و سرمایه‌گذاران	مجموعه
۱۰:۰۰-۰۹:۳۰	افتتاح روز کسب و کار و بازار	سالن اصلی
۱۲:۰۰-۱۰:۰۰	جلسات B2B تولیدکننده-خریدار	اتاق‌های B2B
۱۱:۰۰-۱۰:۰۰	نشست روستا در زنجیره تأمین صنایع بزرگ	علم و سیاست
۱۲:۰۰-۱۱:۰۰	میز سرمایه‌گذاری و تأمین مالی	تعاملات
۱۳:۰۰-۱۲:۰۰	نشست "توسعه صادرات محصولات روستایی و عشایری"	علم و سیاست
۱۴:۰۰-۱۳:۰۰	ناهار کاری	مجموعه
۱۵:۰۰-۱۴:۰۰	مذاکرات B2G و دولت-صنعت-جامعه محلی	B2G
۱۵:۰۰-۱۴:۰۰	جلسات خریداران و شرکای خارجی	بین‌الملل
۱۶:۰۰-۱۵:۰۰	پنل «صنایع بزرگ، سرمایه و توسعه زنجیره‌های ارزش روستایی»	علم و سیاست
۱۷:۰۰-۱۶:۰۰	جلسات نهایی سرمایه‌گذاری، صادرات و معرفی محصولات منتخب	سالن اصلی

روز چهارم – جامعه، فرهنگ، تاب‌آوری و آینده

هدف: تقویت انسجام اجتماعی، هویت فرهنگی، مشارکت بین‌نسلی و تبدیل دستاوردهای رویداد به دستورکار آینده

زمان	برنامه	محل برنامه
۰۹:۴۵-۰۹:۰۰	نشست "تاب‌آوری اجتماعی و آینده جوامع روستایی"	علم و سیاست
۱۰:۴۵-۰۹:۴۵	نشست "زنان، جوانان و کارآفرینی روستایی"	علم و سیاست
۱۱:۰۰-۱۰:۰۰	برنامه "کودک، روستا و آینده"	کودک
۱۱:۴۵-۱۰:۴۵	پنل "فرهنگ، میراث و اقتصاد خلاق روستایی"	علم و سیاست
۱۲:۴۵-۱۱:۴۵	بازدید هدایت‌شده دهکده زنده و محوطه عشایری	محوطه باز
۱۳:۴۵-۱۲:۴۵	ناهار و برنامه فرهنگی	مجموعه
۱۴:۴۵-۱۳:۴۵	ارائه تجربه‌های موفق و الگوهای قابل انتقال	علم و سیاست
۱۵:۳۰-۱۴:۴۵	نشست "آینده روستا و جامعه عشایری؛ افق ۱۴۱۵"	علم و سیاست
۱۶:۱۵-۱۵:۳۰	جمع‌بندی دستاوردهای چهار روز	سالن اصلی
۱۷:۰۰-۱۶:۱۵	رونمایی از بیانیه روز روستا و اختتام رسمی	سالن اصلی

۹- بازاریابی، روابط عمومی و تقویم تبلیغاتی

کمپین بازاریابی رویداد از ۲ ماه قبل از برگزاری آغاز شده و در ۳ فاز عملیاتی اجرا می گردد:

فاز اول (۲ ماه قبل): تمرکز بر جذب غرفه داران، تعاونی ها، صنایع بزرگ و مادر و حامیان دولتی/خصوصی از طریق نشست های استانی و معرفی پکیج های حمایتی

فاز دوم (۱ ماه قبل): کمپین های دیجیتال، تولید ویدئوهای کوتاه از زندگی روستایی و عشایری، تبلیغات هدفمند در شبکه های اجتماعی و جذب مخاطب عمومی شهری.

فاز سوم (هفته آخر): تبلیغات محیطی پر حجم در نقاط پر تردد شهری، ارسال پیامک های منطقه ای، بنرهای شهری و هماهنگی با رسانه های ملی (صداوسیما و خبرگزاری ها) برای پوشش زنده رویداد.

ابزارهای نوین بازاریابی: استفاده از اینفلوئنسرهای حوزه های غذا، گردشگری و صنایع دستی جهت معرفی غرفه ها و محصولات اصیل.

۱۰- نظام پایش، ارزیابی و شاخص های کلیدی موفقیت (KPIs)

برای سنجش موفقیت و میزان اثرگذاری توسعه ای این رویداد، شاخص های کمی و کیفی زیر در پایان نمایشگاه پایش شده و گزارش آن به حامیان ارائه می گردد:

شاخص های کمی:

تعداد بازدیدکننده: هدف گذاری حداقل ۸۰,۰۰۰ بازدیدکننده عمومی و تخصصی در طول ۴ روز.

- تعداد غرفه داران: مشارکت حداقل ۵۴۰ غرفه دار فعال از سراسر کشور.

- قراردادهای تجاری: انعقاد حداقل ۱۰۰ قرارداد تأمین داخلی و ۱۰ قرارداد صادراتی بین المللی.

- پوشش رسانه ای: حداقل ۲۰۰ گزارش خبری در رسانه های ملی، استانی و پلتفرم های دیجیتال.

- شاخص های زنجیره ارزش: اتصال حداقل ۲۰۰ تولیدکننده به نهادهای مالی و اعطای کد رهگیری به ۵۰ محصول منتخب.

شاخص های کیفی (اثرات بلندمدت):

- میزان رضایتمندی غرفه داران (هدف گذاری میانگین امتیاز ۴ از ۵ در پرسشنامه ها).

- پایش ۶ ماهه میزان افزایش درآمد تولیدکنندگان شرکت کننده پس از رویداد.

- پایداری ارتباطات تعاونی های استانی با یکدیگر و ایجاد پلتفرم آنلاین برای استمرار فروش مستقیم غرفه داران پس از اتمام نمایشگاه.

۱۱- زمینه های قابل تقدیر راهبردی و توسعه ای - نمایشگاهی

زمینه	تعریف
روستای تاب‌آور برتر	نشان روستای تاب‌آور برتر به روستایی اعطا می‌شود که بر اساس شواهد قابل احراز، در ایجاد ظرفیت‌های پایدار برای پیشگیری و کاهش ریسک، تداوم خدمات و معیشت، سازگاری با تغییرات، جذب و بازیابی پس از شوک‌ها و یادگیری و تحول جمعی، عملکردی فراتر از سطح معمول داشته و بتواند تجربه خود را به‌عنوان الگویی قابل انتقال در سایر جوامع روستایی ارائه کند
کارآفرینی/ سرمایه گذاری برتر روستایی و عشایری	کسب‌وکار یا سرمایه گذاری برتر روستایی و عشایری، کسب‌وکاری یا سرمایه گذاری که با اتکا به ظرفیت‌های محلی و در پیوند با بازار، توانسته باشد به‌صورت پایدار و قابل اثبات، ارزش اقتصادی و اجتماعی ایجاد کند، اشتغال شایسته و معیشت پایدار فراهم آورد، در زنجیره ارزش مشارکت مؤثر داشته باشد، ظرفیت نوآوری و سازگاری خود را توسعه دهد و منافع ایجادشده را تا حد امکان در جامعه و اقتصاد محلی تثبیت کند.
صنایع بزرگ و مادر برتر در توسعه روستایی	نشان صنایع بزرگ و شرکت مادر برتر در توسعه روستایی و عشایری به بنگاه یا گروه صنعتی اعطا می‌شود که با ایجاد پیوندهای پایدار و فراگیر با جوامع، کسب‌وکارها و زنجیره‌های اقتصادی روستایی و عشایری، از طریق توسعه زنجیره‌های تأمین و ارزش، خرید و سرمایه‌گذاری محلی، انتقال فناوری و دانش، ایجاد اشتغال شایسته، توسعه بازار و توانمندسازی بازیگران محلی، اثری قابل سنجش و پایدار بر درآمد، بهره‌وری، تاب‌آوری و ظرفیت توسعه مناطق ایجاد کرده باشد.
نشان مسئولیت اجتماعی برتر	نشان مسئولیت اجتماعی برتر در توسعه روستایی و عشایری به سازمان یا بنگاهی اعطا می‌شود که با طراحی و اجرای مسئولانه، مشارکت‌محور و مبتنی بر شواهد برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی یا محیط‌زیستی، به بهبود قابل سنجش شرایط زندگی، ظرفیت‌های انسانی و اجتماعی، فرصت‌های اقتصادی، تاب‌آوری یا پایداری محیطی جوامع روستایی و عشایری کمک کرده و آثار آن را به‌صورت پایدار و قابل ارزیابی تثبیت کرده باشد.
دهیار برتر	دهیار برتر، دهیاری است که با اتکا به حکمرانی مشارکتی، مدیریت کارآمد منابع، استفاده از ظرفیت‌های محلی، هماهنگی بین‌نهادی و تسهیل مشارکت جامعه، توانسته باشد به‌صورت مستند و پایدار در بهبود کیفیت خدمات و محیط روستا، تقویت اقتصاد محلی، افزایش مشارکت و سرمایه اجتماعی، ارتقای تاب‌آوری و پیشبرد توسعه پایدار روستا عملکردی برجسته و قابل الگوبرداری ایجاد کند.
ابتکار یا ایده برتر مشارکت اجتماعی	ابتکار یا ایده برتر مشارکت اجتماعی و انسجام، طرح یا مدلی نوآورانه است که با فعال‌سازی ظرفیت‌های جمعی، تقویت سرمایه اجتماعی، افزایش اعتماد و همکاری میان بازیگران محلی و ایجاد مشارکت معنادار مردم در فرآیند توسعه، توانسته باشد به حل مسائل مشترک، افزایش تاب‌آوری اجتماعی و شکل‌گیری جوامع روستایی پایدار و توانمند کمک کند. یا ارائه بهترین نمونه‌های تجارب مشارکت مردمی در زیست بوم.
نقش‌آفرینی برتر زنان روستایی و عشایری	نشان نقش‌آفرینی برتر زنان روستایی و عشایری به زنان، گروه‌ها یا ابتکاراتی تعلق می‌گیرد که با ارتقای عاملیت فردی و جمعی زنان، توسعه کسب‌وکارهای پایدار، تقویت مشارکت اجتماعی، حفظ سرمایه فرهنگی و ایجاد ارزش اقتصادی و اجتماعی، نقشی مؤثر در تاب‌آوری و توسعه پایدار جوامع روستایی و عشایری ایفا کرده‌اند.
ایده برتر آموزش، توانمندسازی و تسهیل‌گری	ایده برتر آموزش، توانمندسازی و تسهیل‌گری روستایی و عشایری، ابتکاری است که با ایجاد ظرفیت‌های انسانی، توسعه مهارت‌ها، تقویت شبکه‌های همکاری و تسهیل دسترسی جوامع محلی به دانش، فناوری، بازار و منابع توسعه، زمینه افزایش عاملیت، تاب‌آوری و مشارکت مؤثر مردم در مسیر توسعه پایدار را فراهم کرده باشد.

زمینه	تعریف
غرفه برتر نمایشگاه	غرفه برتر نمایشگاه روستایی و عشایری، غرفه‌ای است که با تلفیق هویت محلی، کیفیت حرفه‌ای ارائه، تجربه مؤثر بازدیدکننده، ظرفیت تجاری‌سازی، نوآوری و مشارکت جامعه محلی، بیشترین نقش را در معرفی، ارزش‌آفرینی و اتصال ظرفیت‌های روستایی و عشایری به فرصت‌های توسعه ایفا کند.
برند برتر روستایی و عشایری	برند برتر روستایی و عشایری، نشان تجاری، هویت برند یا مجموعه‌ای از محصولات و خدمات دارای هویت مشترک است که با اتکا به ظرفیت‌ها و ویژگی‌های قابل‌احراز یک مکان و جامعه روستایی یا عشایری، توانسته باشد هویتی متمایز و معتبر در بازار ایجاد کند، اعتماد و وفاداری مخاطبان را ارتقا دهد، ارزش اقتصادی و اجتماعی پایدار در زنجیره محلی ایجاد نماید و از قابلیت توسعه در بازارهای ملی و بین‌المللی برخوردار باشد.
نوآوری و فناوری برتر روستایی	نشان نوآوری و فناوری برتر روستایی و عشایری به فناوری، محصول، خدمت، فرایند، مدل کسب‌وکار یا راهکار نوآورانه‌ای اعطا می‌شود که با پاسخ‌گویی مؤثر به یک مسئله یا فرصت مشخص و متناسب با شرایط مکانی، توانسته باشد با شواهد قابل‌احراز به بهبود بهره‌وری، درآمد و اشتغال، دسترسی به خدمات و بازار، تاب‌آوری یا پایداری جوامع روستایی و عشایری کمک کند و از قابلیت پذیرش، تداوم، توسعه و انتقال برخوردار باشد.

جمع بندی

"روز روستا و جامعه عشایری" صرفاً یک رویداد نمایشگاهی یا مناسبت تقویمی نیست؛ بلکه یک سکوی ملی/ بین المللی برای بازتعریف جایگاه روستا و جامعه عشایری در معماری توسعه آینده ایران است. این رویداد با رویکردی مبتنی بر توسعه پایدار، حکمرانی چندسطحی و اقتصاد ارزش آفرین، تلاش می کند فاصله میان ظرفیت های متنوع مناطق روستایی و عشایری با فرصت های موجود در حوزه سیاست، دانش، فناوری، سرمایه و بازار را کاهش دهد.

منطق اصلی این رویداد بر گذار از نگاه سنتی «روستا به عنوان دریافت کننده حمایت» به رویکرد «روستا به عنوان تولیدکننده ارزش، نوآوری و سرمایه ملی/بین المللی» استوار است. بر همین اساس، نمایشگاه با ایجاد پیوند میان حکمرانی و سیاست گذاری، محصولات و زنجیره های ارزش، فناوری و نوآوری، سرمایه گذاری و صنایع بزرگ، آموزش و توانمندسازی، فرهنگ و سرمایه اجتماعی زمینه را برای تبدیل ظرفیت های محلی به فرصت های پایدار اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی فراهم می کند.

در این چارچوب، بخش نمایشگاهی محصولات روستایی و عشایری بستری برای معرفی ظرفیت های تولیدی، ارتقای کیفیت، توسعه برند، استانداردسازی، تجاری سازی و اتصال تولیدکنندگان محلی به بازارهای ملی و بین المللی خواهد بود؛ بخش فناوری، نوآوری و شرکت های دانش بنیان با ایجاد ارتباط میان مسائل واقعی جوامع روستایی و راهکارهای علمی و فناورانه، زمینه انتقال فناوری های متناسب، بهبود بهره وری، توسعه کسب و کارهای نوآورانه و هوشمندسازی زنجیره های تولید و عرضه را فراهم می کند؛ و حضور صنایع بزرگ، شرکت های مادر و سرمایه گذاران با هدف ایجاد پیوند میان ظرفیت های محلی و توانمندی های اقتصادی ملی، امکان تکمیل زنجیره های ارزش، توسعه صنایع تبدیلی و فرآوری، تأمین زیرساخت های مورد نیاز و شکل گیری مدل های پایدار سرمایه گذاری در مناطق روستایی و عشایری را تقویت خواهد کرد. همچنین، رویداد با ایجاد فضاهای حکمرانی، گفت و گوی سیاستی تلاش می کند از سطح معرفی ظرفیت ها فراتر رفته و به بستری برای یادگیری، حل مسئله، توانمندسازی و شکل گیری همکاری های پایدار میان دولت، جوامع محلی، دانشگاه ها، بخش خصوصی و نهادهای اجتماعی تبدیل شود و با کاهش موازی کاری، در کنار این ابعاد، نمایش فرهنگ، میراث، دانش بومی و تجربه زیست روستایی و عشایری، جایگاه این مناطق را به عنوان سرمایه هویتی و فرهنگی کشور برجسته می سازد.

رویکرد بین المللی رویداد نیز بر چهار حلقه مکمل استوار خواهد بود: معرفی ظرفیت ها، انتقال دانش و فناوری، توسعه تعاملات تجاری و پیگیری همکاری های پس از رویداد؛ رویکردی که می تواند زمینه حضور هدفمند محصولات، برندها و ظرفیت های روستایی ایران در شبکه های منطقه ای و جهانی را فراهم آورد.

«روز روستا و جامعه عشایری» می تواند به یک مرجع سالانه ملی/ بین المللی برای معرفی، شبکه سازی، ارزیابی و توسعه ظرفیت های روستایی و عشایری ایران تبدیل شود؛ بستری که در آن روستا نه به عنوان پیرامون توسعه، بلکه به عنوان یکی از پیشران های تولید، تاب آوری، نوآوری، انسجام اجتماعی و توسعه متوازن سرزمین شناخته می شود.

روز روستا؛ گذار از نمایش ظرفیت ها به فعال سازی ظرفیت ها، از معرفی توانمندی ها به خلق فرصت ها، و از حمایت مقطعی به حکمرانی پایدار و یکپارچه توسعه روستایی و عشایری.